

10. November 2025

Geschiedenis van de stad

Foto van de maand: De synagoge aan de Nobelstraße

Stadsarchief Bocholt toont "Foto van de maand november 2025"

De foto van de maand uit het stadsarchief van Bocholt toont de buitengevel van de Joodse synagoge aan de Nobelstraße zoals die op 6 januari 1936 door een onbekende fotograaf werd vastgelegd.

Tot nu toe was het exacte uiterlijk van de synagoge van Bocholt grotendeels onbekend en alleen door de schenking van deze foto door Irene Stern-Frielich aan de stad Bocholt kon deze leemte in het historisch onderzoek worden opgevuld. De schenker bezocht de stad Bocholt voor het laatst in november 2024 en is de dochter van Walter Stern, die in 1926 in Bocholt werd geboren en als leerling naar het St. Georg gymnasium ging. Na de pogrom van 9 november 1938 vluchtte de Joodse familie Stern naar Nederland. Walter Stern overleefde door onder te duiken en emigreerde na het einde van de oorlog naar de VS.

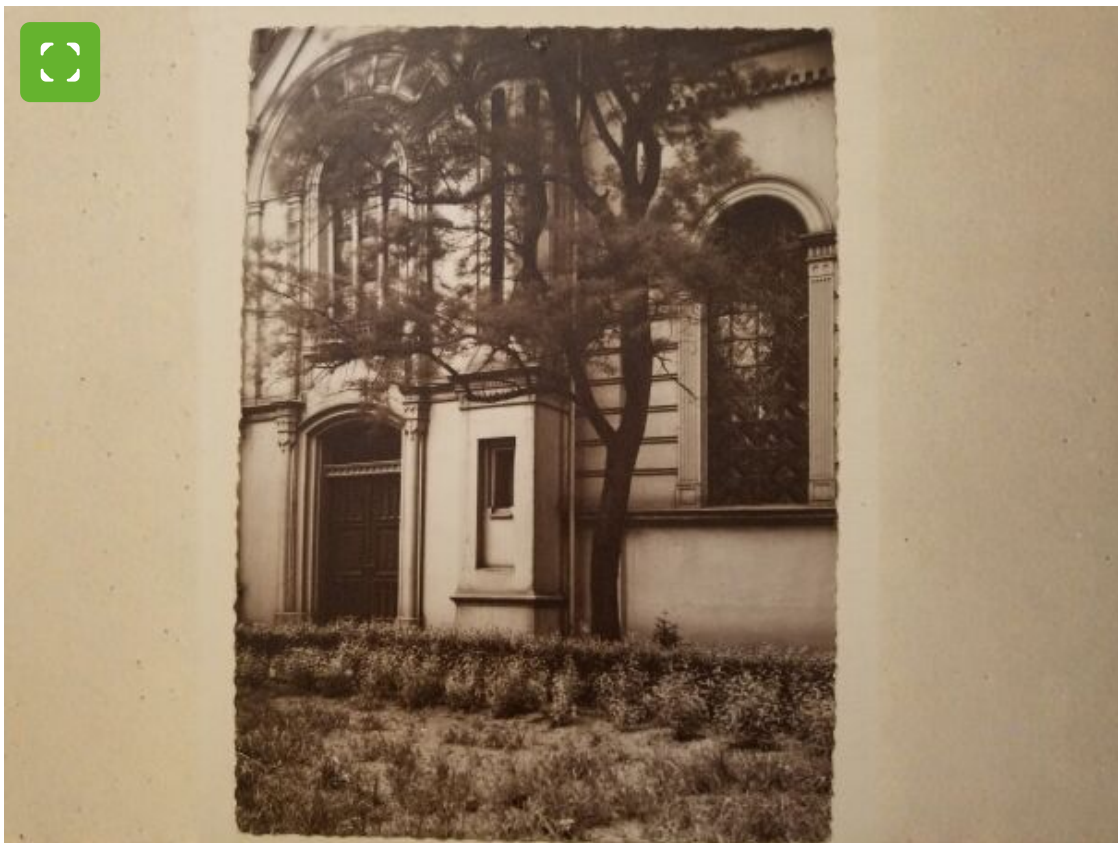
Op het moment dat de foto werd genomen, werd de ingang van de synagoge omlijst door twee achthoekige torens. Boven de ingang met de dubbele deur is een prachtig boogvenster te zien.

Al in 1798 bouwde de joodse gemeenschap in Bocholt een joodse school en een eerste synagoge aan de huidige Nobelstraße. De gemeente, die was uitgegroeid tot dertien families en haar diensten voorheen in een privéwoning hield, raakte door het bouwproject aanzienlijk in de schulden. Het schoolgebouw, dat ooit recht tegenover de synagoge stond, werd in 1898 afgebroken en sindsdien was de synagoge zichtbaar vanaf de straat. Na een uitbreiding en uitgebreide renovatie deed het Bocholter-Borkener Volksblatt verslag van de ceremoniële heropening van de synagoge op 18 september 1925. Met een bebouwde oppervlakte van ongeveer 190 vierkante meter was het een statig gebouw. Het meette 10,60 meter en 8,56 meter aan de kopgevels en 18,62 meter aan de lange zijden. De gegeven eigendomsgrenzen bepalen deze asymmetrie.

Naast een bima en een gedenksteen herinneren basaltplaten in het trottoir voor het Haus des Handwerks vandaag de dag aan de indeling van de synagoge. Een schuine luchtfoto die bewaard wordt in het staatsarchief van NRW toont duidelijk de twee torentjes aan de zuidelijke lange zijde van de synagoge en zeer waarschijnlijk ook het zwarte decaloogtablet met de Hebreeuwse versie van de Tien Geboden.

In de nacht van de novemberpogrom in 1938 vernielden nationaalsocialisten het interieur van de synagoge en sloegen de ramen in. De leden van de SA, van wie de meesten uit Bocholt kwamen, namen de decaloogtabletten die aan de synagoge vastzaten mee naar het nabijgelegen SA-huis aan de Nobelstraße 19. Twee fragmenten van deze tabletten werden in 1982 herontdekt tijdens archeologische opgravingen aan de Europaplatz en maken nu deel uit van de collectie van het Bocholt City Museum. De brand van de synagoge werd voorkomen door tussenkomst van buurman Karl Hülskamp, die vreesde dat het vuur zou overslaan naar zijn naburige timmerbedrijf. In december 1938, minder dan een maand na de nacht van de pogrom, werd het beschadigde gebouw verkocht aan Karl Hülskamp met de gemeentelijke eis dat het voormalige gebruik als synagoge onherkenbaar moest worden gemaakt. Het gebouw werd uiteindelijk vernietigd door een geallieerd bombardement op 31 mei 1942.

De stad Bocholt is zeer geïnteresseerd in meer historische foto's van de Nobelstraße en in het bijzonder van het synagogegebouw voor verder onderzoek. Neem contact op met het stadsarchief.

© Stadtarchiv Bocholt

De foto toont de buitengevel van de Joodse synagoge aan de Nobelstrasse zoals die op 6 januari 1936 door een onbekende fotograaf werd vastgelegd.